

- Ośrodki stołeczne województwa - Bydgoszcz i Toruń – pełnią rolę najważniejszych jednostek osadniczych, a zarazem stolic województwa. Jako ośrodki rozwijania potencjału metropolitalnego w województwie, stanowią najbardziej rozwinięte rynki pracy oraz centra regionalnych, a w zakresie niektórych działalności ponadregionalnych usług (biznesowych, administracyjnych, kulturalnych, nauki, wiedzy, wiedzy eksperckiej, innowacyjności, ochrony zdrowia, specjalistycznych usług edukacyjnych).
- Ośrodki regionalne - Włocławek, Grudziądz, Inowrocław – uzupełniają ośrodki wojewódzkie w zakresie stymulowania rozwoju regionu. Stanowią ponadlokalny rynek pracy oraz pełnią funkcję centrów aktywności społecznej i gospodarczej, a stan ich rozwoju bezpośrednio wpływa na mniejsze ośrodki miejskie oraz obszary wiejskie, połączone z nimi funkcjonalnie. Świadczą usługi biznesowe, administracyjne, kulturalne, nauki, wiedzy i ochrony zdrowia na poziomie regionalnym oraz niektóre na poziomie krajowym. Ośrodki regionalne są w polityce regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego określane mianem „miast średnich”.
- Ośrodki powiatowe - Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło nad Notecią, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Tuchola, Wąbrzeźno, Żnin - pełnią istotną rolę w równoważeniu rozwoju regionu, będąc swego rodzaju przekąźnikiem bodźców rozwojowych z ośrodków wyższego poziomu na otaczające obszary. W miastach tych koncentruje się większość zadań przypisanych do kompetencji powiatów, a więc pełnią kluczową rolę w stymulowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego na tym poziomie. Pełnią również bardzo ważną funkcję dla obszarów wiejskich, głównie jako ośrodki zaplecza rolnictwa, ale też miejsca tworzenia i realizacji funkcji pozarolniczych, wobec których są głównymi centrami aktywizującymi tereny powiatów.
- Ośrodki uzupełniające ośrodki powiatowe - ośrodki powiatowe wspiera sześć ośrodków uzupełniających, tj. miast nie będących siedzibami powiatów, ale ze względu na zlokalizowane w nich instytucje i prowadzone działalności, obsługujących mieszkańców powiatu i uzupełniających w tym zakresie ośrodki powiatowe. Są to: Więcbork, Chełmża, Łasin, Strzelno, Nowe, Szubin,
- Ośrodki lokalne – pozostałe miasta, nie zaliczone do wyższych poziomów hierarchicznych oraz miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin. Stanowią one miejsca koncentracji działalności skierowanych na obsługę mieszkańców gminy, w tym także obsługę rolnictwa. Rzadko wykraczają swym oddziaływaniem poza jej granice.

Tak zorganizowana sieć osadnicza gwarantuje zapewnienie prawidłowej obsługi wszystkich mieszkańców regionu - miast i obszarów wiejskich w sferze społecznej i gospodarczej, a także jest gwarantem integracji wewnętrznej i spójności terytorialnej regionu przy zachowaniu zasad rozwoju zrównoważonego.

Ośrodki stołeczne województwa – Bydgoszcz i Toruń. Bydgoszcz i Toruń są w polityce regionalnej województwa postrzegane jako ośrodki realizujące funkcje o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, kluczowe dla rozwoju społeczno-gospodarczego oraz kształtowania konkurencyjności całego województwa kujawsko-pomorskiego. Za funkcje o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym uważa się wszystkie te działalności, których przestrzenny zasięg oddziaływania (obsługi, kształtowania powiązań) dotyczy obszaru województwa lub wykracza poza ten obszar. W szczególności zaliczają się tu funkcje: naukowo-badawcze, szkolnictwa wyższego, kultury (zwłaszcza tzw. kultury wysokiej), specjalistycznej ochrony zdrowia, mediów, kreowania trendów w zakresie wzornictwa przemysłowego i kultury masowej, sportu, administracji (zwłaszcza ponadregionalnej), specjalistyczne funkcje finansowe, doradcze i kształtujące trendy w biznesie, wystawienniczo-targowe, specjalistyczne usługi edukacyjne⁸⁸, ulokowanie siedzib organizacji o znaczeniu międzynarodowym, pełnienie roli węzła transportowego o znaczeniu międzynarodowym.

W zakresie powyżej określonych działalności przyjmuje się zasadę, że obydwa ośrodki są niezbędne dla kształtowania prawidłowego rozwoju województwa, ponieważ działalności te nie są w obydwu miastach rozwinięte równomiernie. Stąd w zakresie niektórych potencjałów obydwu miast się uzupełniają, a w zakresie innych – wzajemnie wzmacniają. O potencjale regionalnym danego miasta nie świadczy jego wielkość mierzona liczbą mieszkańców lub zajmowanym terytorium, tylko liczba i rodzaj instytucji i działalności, które oddziałują na obszar całego regionu i w zakresie których powstają związki (zależności) pomiędzy tym obszarem a danym miastem. W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego żaden z dwóch ośrodków stołecznych nie prezentuje obecnie wystarczająco dużego potencjału funkcji regionalnych, by samodzielnie stymulować rozwój

⁸⁸ Takimi usługami są: doskonalenie nauczycieli, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze i specjalistyczne kształcenie zawodowe, w szczególności w zawodach z zakresu nowoczesnych technologii, dla których partnerzy – pracodawcy mieszczą się przede wszystkim w największych, silnie uprzemysłowionych, ośrodkach – miastach stołecznych i miastach regionalnych.